

VIHDOKINKIN AFRIKKAAN!

RIISTAN LUKIJAMATKARAPORTTI, OSA 1

METSÄSTYSSAFARI AFRIKKAAN OLI JO KAUAN KUULUNUT TAVOITTEISIINI ENNEN NELJÄKYMMENTÄ IKÄVUOTTA. KUN YLLÄTTÄEN TARJOUTUI TILAISUUS OSALLISTUA B&R HUNTING OY:N JÄRJESTÄMÄLLE KAHDEKSAN PÄIVÄN MATKALLE LIMPOON, EI YLIMÄÄRÄISIÄ SUOSTUTTELUITA TARVITTU.

TEKSTI: MARKUS FORSTRÖM

Yksi onnistuneen metsästysmatkan edellytyksistä on oikea varustus. Matkanjärjestäjien kotisivuilta löytyy jopa valmiita pakkauslistoja sekä hyviä vihjeitä ja vinkkejä siitä, mitä kannattaa pakata matkalle mukaan ja mitä ei. Maastossa liikkuvan ehkä tärkeimmät varusteet ovat hyvät jalkineet. Jos sellaisia ei ennestään ole, ne kannattaa ilman muuta hankkia ja ottaa käyttöön hyvissä ajoin ennen matkaa.

Uudet kengät saattavat usein hangata ja olla muutenkin epämukavat ennen kuin muokkaantuvat jalkoihin, joten sisänaajo kannattaa hoitaa hyvissä ajoin jo kotimaassa. Mitään hiostavia mähkäläisiä kenkiä tai ainakaan kumisaappaita ei kannata edes harkita. Kuumassa kelissä kenkien on oltava kevyet ja hengittävät, mieluiten puolivarrelliset ns. vaelluskengät. Itse valitsin 5:11-kämällistä kevyen Advance-mallin ja olen ollut valintaani toistaiseksi tyytyväinen.

ASEEN VALINTA

Kivääriä Afrikan reissulle mietittäessä useimmille tulee mieleen ensimmäiseksi ns. klassinen safarikivääri, eli järeä Express-tähtäimillä varustettu M98-lukkoinen kaliiperissa .375 H&H Magnum tai .416 Rigby. Tällä matkalla ei oltaisi kuitenkaan norsujen ja puhvelien perässä. Ruohikkotasankojen antiloopit vastaavat kooltaan suurimmaksi osin meikäläisiä kauriita ja hirviä, joten ihan normaali hirvikaliiperinen luodikko kelpaa hyvin.

Käytännön ampumaetäisyydet vaihtelevat suuresti. Tiheikössä ne ovat 50–75 metrin luokkaa ja avomaastossa helposti 200 m. Aseen kohdistus kannattaa siksi tehdä huolella ja opetella etäisyyksien arviointia. Laser ei ole huono idea olla mukana, vaikka sitä käytännössä harvoin ehtiikään hyödyntää tositalanteessa. Jostain syystä afrikkalainen riista on nähtävästi immuunista shokkivaikutukselle ja erittäin sitkeähenkistä. Luodin pitää osua nopeasti tappavaan paikkaan tai muuten saattaa seurauksena olla ikävä jäljitys. Ammuttavien eläinlajien anatomiaan kannattaa tutustua etukäteen alan kirjallisuudesta esim. **Timo Hyytisen** kirjasta *Riistalaukauksia*.

VAATTEITA

Matkatavarat kannattaa suunnitella hyvin. Onhan oikea varustus A ja O matkan onnistumiselle.

Kannattaa varata mukaan myös lämpimiä vaatteita sillä aamut ovat Afrikassakin koleita. Myös avolaavamaasturin lavalla istuessa tulee nopeasti kylmä. Päälystakki, neule tai fleece ja käsineet ovat silloin tarpeen. Metsästyksen päätyttyä ja ihmisten ilmoille saavuttaessa tarvitaan puhtaat vaatteet. Likaisissa ja löyhkävissä kampeissa ei ole asiaa ruokapöytään eikä aina edes iltanuotion ympärille.

Ruumaan menevien matkatavaroiden suurin sallittu paino henkilöä kohden on yleensä 25 kg. Tämä kannattaa huomioida pakkaamalla käsimatkatavarana kulkevaan reppuun mahdollisimman paljon. Kaikkea ei tietenkään kannata mukana kantaa, vaan monia artikkeleita voi ostaa perilläkin.

Jos vain tilaa löytyy, voi pakata mukaan jotain pieniä tuliaisia. Tavalliset rautakaupan puukot ovat hyvässä kurssissa. Suomalaiset makeiset ovat aina suosittuja, kunhan vaan muistaa olla tarjoamatta salmiakkia. Patruunoita kannattaa ottaa mukaan vain sen verran kuin tarvitsee. Kolmen, neljän riistaeläimen ampumiseen 20 patruunan aski riittää hyvin, kohdistuslaukaukset mukaan lukien. Lisää patruunoita saa tarvittaessa perilläkin. Ylijääneitä patruunoita ei kannata kuljettaa takaisin Suomeen. Ne voi jättää isäntävälle tai ampua pois.

OMA ASE MUKAAN?

Olin ensin ajatellut vuokraavani aseensa paikan päältä mutta päädyin kuitenkin ottamaan matkalle mukaan oman aseeni, vaatimattoman .308 Win Sako -"taluskiväärini", jonka päällä on hyvin palvelullut vanha 3-9x Leupold. 150 metriin kohdistettuna sillä pitäisi pärjätä kaikilla eteen tulevalla ampumaetäisyyksillä. Koeammunnan perusteella tehdaspatruunoista parhaimman käynnin näytti antavan Norman Swift 168 gr, joka kävi toistuvasti alle 70 mm 150 metristä viidellä laukauksella. Tuhti Swift A-frame -luoti pysyisi koossa hieman kovemmassakin osumassa. Vauhti ja lentorata olisivat hieman paremmat kuin vastaavilla 180 gr luodeilla.

Aseiden maahantuonti nykyiseen Etelä-Afrikkaan on oma byrokraattinen painajaisensa. Matkalaisen ei onneksi itse tarvitse vaivata päätään sillä, vaan matkan järjestäjä hoitaa kaikki tarvittavat dokumentit ja pumaskat ja neuvoo kädestä pitä-

en. Matkaseuruettamme oli kentällä saattamassa B&R Huntingin **Jani Tanninen**, joka ystävällisesti auttoi SAPS-pumaskan täyttämässä.

Riittää että sinulla on passi sekä hallussapitolupa aseelle, niin selvitetään vain täyttämällä nimiä ja osoitetiedot ja syntymäaika pariin-kolmeen eri kohtaan sekä maahantulon ja maasta poistumisen päivämäärät. Aseen kuljetukseen kannattaa hankkia kunnollinen kova, sisältä pehmustettu kuljetuslaatikko. Joillakin kentillä aselaukkuja tai niiltä näyttäviä on käsitelty tavattoman kovakouraisesti ja jopa tahallaan rikottu. Matkavakuutus on siis hyvä olla voimassa.

Matka Helsingistä Johannesburgiin lennettiin Lontoon Heathrown kautta. Matkatavarat oli kuitenkin selvitetty perille saakka, eli niistä ei tarvinnut sen suuremmin välittää. Perillä Johannesburgin kentällä vastassa oli isäntämme B&R Huntingin **Henri Viitanen**, joka opasti meidät asetuontirekisteröintiin. Siinä passista ja hallussapitoluvasta otetaan valokopiot ja tarkastetaan, että ase ja lupien tiedot täsmäävät, minkä jälkeen saat paikallisen väliaikaisen aseenkantoluvan joka on voimassa vierailun ajan. Palvelu oli jämpä mutta samalla kaikin puolin kohteliasta ja ystävällistä. Se, että meillä oli kaikki paperit oikein ja esitetyt, nopeutti prosessia huomattavasti ja se kesti kaikkiaan noin 20 minuuttia.

LEIRILLE

Matka lentokentältä Nkonkan leirille kesti noin kaksi tuntia ja ilmastoidussa minibussissa se sujui letkeästi. Nähtävää on kaikenlaista, maisemista liikenteeseen. Bussissa oli kylmiä virvokkeita ja DVD-laitteet, josta katsottiin **Kevin Robertsonin** *The Perfect Shot* -videota. Matkalla pysähdyimme vielä tankkaamaan ja ostamaan hieman vastaleikkua biltongia, eli afrikkalaista kuivalihaa purtavaksi. Myöhemmin pysähdyimme muihinkin kauppoihin ostamaan pikkutarpeita ja kunnan verkkokupuiset lierihatut, sellaiset, joilla pysyy aurinko poissa niskasta ja silmistä samalla kun ilma kiertää päälle.

Perillä Nkonka Bush Lodgella vastaanottamassa oli leirin isäntäväki, jotka jakoivat esittelyiden jälkeen meille majoitustilat. Majoitustiloina olivat tiiliseinäiset 40–60 neliön olkkikattoiset mökit mu-

Osaavien trackereiden ja PH:n avulla saa kaadettua vaikka mittavan elandin.

vakasti siirtomaatyyliin sisustettuina. Lautalatti-aa peittivät vuodat, seiinä trofeet ja niin edelleen. Sängyt, kalusteet, WC ja pesutilat olivat kaikin puolin hyvät. Purettuamme laukut ja asetuttuamme taloksi oli vuorossa kiertoajelu maastoautolla. Riistaa oli näkyvillä runsaslukuisena. Virtahepoja ja sarvikuonoja päästiin valokuvaamaan muutaman kymmenen metrin päähän. Erityisesti mieleen jäi kuitenkin boa-käärme topiantilooppia nielimässä. Sen näkeminen luonnossa on niin harvinaista, ettei moni alkuasukaskaan näe sitä elinaikanaan.

METSÄSTYSPÄIVÄ

Metsästys jaettiin aamu- ja iltapäiville. Aamulla kokoonnuttiin klo 06:00 kevyelle, kahvista ja hedelmistä koostuvalle aamupalalle. Samalla tehtiin kokoonpano ja alueet metsästettävän riistan mukaan. Keskipäivän kuumimpana aikana palattiin leirille syömään varsinainen aamiaisen, eli mannermaiseen tapaan pekonia, munia, paahtoleipää, hedelmää, mehua sekä kahvia tai teetä. Aamiaisen jälkeen vetäytyttiin lepäämään ja varustautumaan iltapäivän koitokseen.

Metsästys lopetettiin noin tuntia ennen aurin-ogonlaskua. Kaadetut eläimet tuotiin nylkypaikal- le, jossa merkitään huolellisesti kenen kaatamia ne ovat, ja minkä osien on tarkoitus päätyä trofeik- si. Trofeissa nylkeminen on tarkkuustyötä ja na- hat ja kallot sarvineen puhdistetaan ja suolataan huolellisesti jälkikäsitteilyä varten. Koska kysees- sä on ensisijaisesti trofeiden eikä lihan metsästys, eläimiä ei pistetä tai suolisteta maastossa vaan

kuljetetaan kokonaisina perille leirille. Illallinen nautitaan yhdessä katetusta pöydästä. Eteläafrik- kalaisen keittiön herkut, grillattu liha, lihapadat, haudutetut vihannekset ja mausteiset kastikkeet yhdessä täyteläisen afrikkalaisen punaviinin kans- sa maistuvat aivan omalla tavallaan leirinuotion liekkien loisteessa, Afrikan kirkkaan tähtitaivaan alla. Leirinuotion ympärillä hiilloksen hiipussa päivä päättyi ja koitti aika vetäytyä yöpuulle val- mistautumaan uuden päivän koitoksiin.

MAASTOON

Metsästysalueina ovat valtavat, 800–1000 hehtaari- n alueet. Alueelle kuljetettiin avolavamaasturilla, ns. *Bakkiella*. Perillä aseet poimittiin pusseista, pa- nostettiin ja ladattiin. Kuskinä oli PH (*Professional Hunter*) ja lavalla istui tyypillisesti yksi tai kaksi metsästäjää, sekä pari *trackeria* eli jäljittäjää. Maas- tossa edettiin verkkaiseen tahtiin kinttopolkuja pitkin. Auton lavalta pääsi ihaillemaan polveilevi- en pensaikkojen täplittämiä ruohotasankoja aa- muaurin loisteessa ja nauttimaan kaikista sen tuoksuista ja äänistä. Sitä on oikeastaan mahdo- tonta sanoin kuvata, eivätkä mitkään valokuvat ja videot kykene välittämään tuntemuksia ulkopuo- liselle. Vahva onnentunne valtasi mielen ja sitten alkoi tapahtua.

Toinen tracker, **Sylvester**, napsautti sormia py- sähtymismerkiksi kuskillle ja osoitti hiljaa sormel- laan metsään reunaan. ”Kuduja”, hän sanoi, mutta en nähnyt niitä. Koetin seurata osoittavaa sormea enkä edelleenkaan nähnyt mitään. ”Etkö muka

Eläimet kuljetetaan yleensä kokonaisina takaisin leiriin, sillä Afrikassa metsästetään lähinnä trofeita.

näe, ihan tuossa noin”, Sylvester intti. Olin ha- vaitsevinani liikettä noin viisi metriä sivussa kat- somastani kohtaa ja näinkin kudut. Jylhännäköiset eläimet katselivat suoraan meihin noin 60 metrin päästä, sulkapallomailankokoiset korvat höröllä. Ne olivat naaraita ja sivussa seisojaksi yksi uros. Jat- koimme matkaa.

BLESBOK

Meillä oli metsästys onni matkassa ja saimme kaa- dettua paljon enemmän riistaa kuin alkuun oli suunniteltu. Kaikkein vahvimmin mieleen jäi kui- tenkin ensimmäinen kaato, valkopäätopiantilooppi, eli blesbok. Kuljin aamupäivällä maastossa PH:n, Henrin ja trackerin, Sylvesterin perässä. Välillä py- sähdyttiin ja näytettiin käsimerkillä ”matalaksi” ja sormella ”ssh, hiljaa” ja osoiteltiin pusikkoon.

Kyyristelin Sako kourassa valppaana kuin kalk- karokäärme. En nähnyt yhtään mitään. Sitten eläin heilutti korvaansa tai jotain ja näin blesbokin sei- somassa noin 80 m päässä. Henri kuiskasi: ”Se on siinä, hyvä uros. Nyt keskityt vain hyvän laukai- suun, mutta älä aikaile liikojat!” Vedin ching slingin tiukalle ja poistin varmistimen. Tähtäin oli nelin- kertaisella suurennoksella ja eläin hyvässä asennos- sa, mutta ristikko ei vain vakautunut. Päästin hie- man ilmaa keuhkoistani ja keskityin laukaisuun.

Menimme katsomaan, mitä oli tapahtunut, mutta osumasta ei ollut jälkeäkään. Eläin on pin- kaissut tiehensä täysissä voimissaan – ei verta, ei karvaa. Sylvester totesi sen olevan puhdas ohilau- kaus. Minä kun vielä aamulla olin kerskunut, ett-

Kaatomaksut vaihtelevat. Seepran saa lakoon 990 eurolla.

en ampui pahuksen keppien päältä, sillä omis- sa luissa on keppejä riittävästi. Olinpa vielä letkaut- tanut jättäväni ohilaukaukset mieluummin am- pumatta. Nyt kyllä hävetti ja roimasti. Henri oli hetken vaiti, kohautteli olkapäitään ja sanoi: ”Eipä tullut haavakkoa ainakaan”. Olin voinut potkia itseni hengiltä. Ampua nyt ohi noin selvästä pai- kasta! No, onneksi elukat eivät kerro ohilaukauk- sista kavereilleen, toisin kuin naiset.

Iltapäivällä lähdimme uudestaan hakemaan blesboklaumaa. Tällä kertaa pääsimme pari ker- taa hyvälle hollille. Aikaisemmasta viisastuneena nostin aseensa tukikeppien varaan. Toisella kertaa erotin vain eläimen selkälän ja jätin ampumatta. Toisella kertaa välissä oli risuja ja jätin ampumatta. Ehkä olisin ampunutkin ilman tuota ensimmäis- tä ohilaukausta, joka painoi mieltä. Kolmannella kerralla pukki seisahtui rinteeseen 120 m päähän ja kääntyi viistosti meitä kohti. Sylvester levitti ampumakepit ja Henri kysyi näkisinkö nyt am- pua. Nostin aseensa ampumakeppien varaan. Kesti hetken ennen kuin löysin eläimen tähtäimeen ja väänsin suurennoksen yhdeksänkertaiseksi. Linja- sin ristikon pukin etujalkojen väliin ja ylös 1/3 kyl- jen leveydeltä. Tällä kertaa Henri vahvisti osuman ja Sylvester myös. Menimme katsomaan ja löy- simme pukin kuolleena n. 10 m päässä kohdasta, jossa se oli seisonut. Osuma oli siinä missä pitää- kin, ja suojanpuoleinen olkaluu oli lisäksi murska- na. Poistin patruunan pesästä. Paikassimme kättä ja Henri onnittelii minua ensimmäisestä Afrikan kaadostani.

Suuri valkoinen metsästäjä.

Sitten oli kuvien aika. Asetin kiväärin nojaa- maan pukkia vasten ja otin kännykällä kuvan. Sitten eläin aseteltiin nätisti makuuasentoon, turpa maa- han, sarvet taivasta kohti. Saalis ikuistettiin ampu- jansa kanssa, luonnollisessa ympäristössään. Varjot pitenivät ja laskeva aurinko värjäsi puut ja ruohon punertavan kultaiseen hohtoon. Ensimmäisen kaa- don juhliminen aloitettiin heti leirille saavuttuam-

me. Saatuaamme Gin Tonicit kouraan Sylvester saa- pui paikalle jokin kippo kädessään. Siinä oli verta ja pala raakaa maksaa. Kasvoni maalattiin verellä ja maksanpala annettiin käteen syötäväksi. En pode erityisempää raaka-aine kammoo, etenkin tuore- tavaralle, joten puraisin maksasta palasen. Maku oli melko neutraali, vienosti riistan makuinen. Söin hy- myissä suin koko hemmetin palan. □

MITÄ MAKSAA JA MIKÄ MAKSAA?

Eläinten kaatomaksut vaihtelevat jonkin ver- ran alueittain ja tietenkin matkailuyrittäjistä riippuen. Kaatomaksu sisältää eläimen kulje- tuksen maastosta nylkypaikal- le, taljan, kallon ja sarvien suoламisen sekä merkitsemisen jatko- käsittelyä varten. Tämä on tärkeä vaihe trofeen laadun kannalta, ja siksi, että voit varmistua trofeen olevan juuri sinun ampumasi eläin.

Itse trofeen tekeminen on oma juttunsa. Nämä palvelut tarjoaa paikallinen eläinten- täyttäjät joka ottaa huomioon asiakkaan eri- tyistarpeet. Asiakas voi päättää täytetäänkö eläin kokonaan, vaiko vain pää, vai tyydytäänkö pelkkiin otsaluuhun ja sarviin. Jos päädytään esim. pään täyttöön (*shouldermount*) voi sen lisäksi ottaa vielä selkänahan talteen. Hinnat vaihtelevat eläimittäin ja sen mukaan, minkälai- sia oheistarvikkeita, taustakilpiä, kankaita, oksia tms. trofeisiin liitetään.

Kaatomaksut hoidetaan ensi kädessä pois, trofeen valmistuskulut vasta, kun ne ovat lähe- tysvalmiit. Tyypillisesti koko seurueen trofeet lähetetään yhteiskuljetuksella suomeen merit- se. Noutopaikassa kuljetuskustannus sekä vero maksetaan ja jaetaan trofeiden kesken painon perusteella, mikä lienee oikeudenmukaisin käytäntö.

MITÄ TULI AMMUTTUA?

Tämän matkan pakettiin kuuluivat kaato- maksut blesbok-urokselle, impala-urokselle sekä pahkasialle. Näiden lisäksi ammuin vielä muutamia eläimiä lisää, kun kerran tilaisuus tarjoutui ja satuin olemaan siellä. Edellä mai- nittujen lisäksi reissulla kaatuivat mm. naaras- impala (150 euroa) pahkasika (150 euroa) kak- si gnuta (590 euroa / kpl) seepran (990 euroa) sekä elandin (1590 euroa)